



# KOORCLANKEN

22<sup>e</sup> Jaargang

Nummer 4

December 2011

---

---

## INFORMATIEBULLETIN VOOR VRIENDEN VAN BM



Catharinastraat met Waalse Kerk (1440) in Breda

foto: Leopold Beels



## KOORKLANKEN

Koorklanken is een kwartaalblad voor alle leden van de Stichting Steunfonds Vrienden Breda's Mannenkoor, kortweg *Vrienden van BM*.

Vrienden van BM beijveren zich om extra middelen bijeen te brengen om het Koninklijk Breda's Mannenkoor in staat te stellen om, tezamen met professioneel orkest en solisten, tenminste eenmaal per jaar een grootschalig regionaal concert te geven.

Vrienden van BM worden gemotiveerd door de gedachte, dat het mannenkoor al bijna 150 jaar een cultureel erfgoed beheert vanuit het historische hart van Breda. Dit erfgoed willen zij ook voor de toekomst behouden. Daarbij blijft

de steun noodzakelijk van zowel de individuele liefhebber van mannenkoorzang, als van bedrijven en instellingen die kansen zien in het verenigen van culturele en zakelijke belangen.

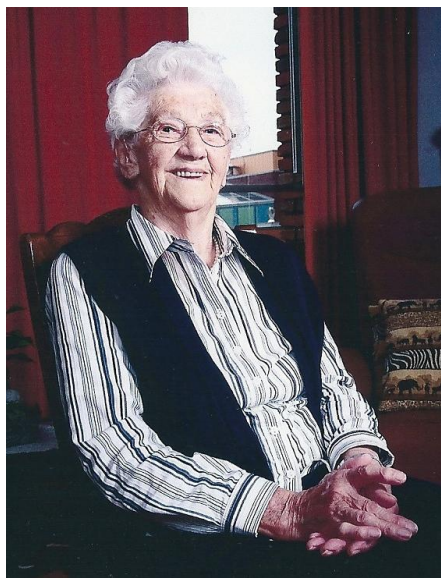
De drempel om lid te worden van de Vrienden is laag gehouden. Een persoonlijk lidmaatschap kost minimaal €20.- per jaar. Vanzelfsprekend verwelkomen wij ook nieuwe leden, die in de gelegenheid zijn om hogere bedragen te doneren. Afhankelijk van de hoogte van de bijdrage wordt een passende tegenprestatie geleverd, zoals naamsvermelding of het verstrekken van vrijkaarten voor gereserveerde plaatsen bij alle grote concerten van het Breda's Mannenkoor.

Bent u nog geen vriend of vriendin van het Breda's Mannenkoor, maar wel geïnteresseerd? Neem dan contact op met het secretariaat van de stichting. Mocht u op een meer zakelijke basis Vriend van BM willen worden, richt u zich dan tot Maarten Suijs. Hij informeert u graag over alle mogelijkheden die een vriendenrelatie voor u persoonlijk en/of uw bedrijf of instelling te bieden heeft. Zie colofon op achterzijde voor contactgegevens.

Het bestuur Vrienden van BM

## INHOUD

- Inleiding en inhoudsopgave
- Beste Vrienden
- In den phonograaf
- Hans de Wit, één brok dynamiek
- Joep Moonen, muzikale duizendpoot
- Al knallen de veters uit je schoenen
- Allerlei
- Colofon



**Cornelia van Noort (20 jr. BM Vriendin) 100 jaar**

## BESTE VRIENDEN,



Preken voor eigen parochie is gemakkelijk, maar niet nodig als er de dag na het Najaarsconcert op 23 oktober jl. in de krant te lezen valt: “Het mannenkoor straalt () een enorme vitaliteit uit en maakt meermalen indruk door de geconcentreerde precisie, een uitstekende dictie en de vaardigheid om met klankkleuren en dynamiek te spelen.” In de betreffende recensie van Monique Meeuwisse in BN/DESTEM wordt ook de perfecte balans “in de samenklank en muzikale opvolging tussen koor en instrumentalisten” geprezen, alsook de “grote stijlgevoeligheid” bij het vertolken van a capella stukken, zoals het prachtige Cherubijnenlied van Dimitri Bortnjanski. De lof die BM krijgt toegezwaid zegt natuurlijk ook alles over de kwaliteit van de dirigent. In *Hans de Wit, één brok dynamiek* richt ik het licht van de schijnwerpers graag op hem. Aanleiding hiervoor is niet zozeer het geslaagde Najaarsconcert, dan wel het veelomvattende CD project waarmee BM in de loop van dit jaar is bezig geweest. Lees hierover in: *Al knallen de vetters uit je schoenen*. Met *In den phonograaf* wordt u uitgenodigd voor een bijzondere Nieuwjaarsbijeenkomst. Bijzonder omdat dan de officiële CD presentatie zal plaatsvinden. Let u ook op de uitnodiging voor het Adventsconcert in de rubriek *Allerlei*.

Wie Hans zegt, noemt tegelijkertijd Joep Moonen. Joep is al zo’n kwart eeuw de muzikale kompaan van onze dirigent en als pianist het begeleidend fundament onder de CD opname. Een spotlight derhalve ook op deze aimabele vakman in: *Joep Moonen, muzikale duizendpoot*.

Tenslotte: Niemand zal garanderen, dat u met uw lidmaatschap van de Vrienden van BM 100 jaar zult worden, maar kwaad kan het uiteraard

geenszins. In ieder geval feliciteren wij mevrouw van Noort-Verheijen alvast van harte met haar honderdste verjaardag op 24 december a.s. Deze trouwe BM Vriendin is de moeder van onze zeer gewaardeerde Jan van Noort (bas en o.m. partijcommissaris), die in 2012 vijfenveertig jaar lid van het Breda’s Mannenkoor zal zijn.

Pedro Kneepkens

## IN DEN PHONOGRAAF

Eerst maar eens terug in de tijd. Eind maart 1895 verschijnt in de Bredasche Courant een bericht dat er op zondag 31 maart van dat jaar een tweetal koorwerken en een tenorsolo *in den phonograaf* zal worden opgenomen. Het blijkt echter als een 1 aprilgrap te zijn bedoeld. Wanneer er voor het eerst ‘echte’ opnames zijn gemaakt van ons mannenkoor is moeilijk te traceren. Wellicht in 1933, toen BM voor de AVRO microfoon heeft opgetreden in het kader van een Willem de Zwijgerherdenking. De laatste professionele opname dateert evenwel van juni 1994, toen de CD *Christmas in Europe* werd uitgebracht. Weliswaar heeft onze onvolprezen 1<sup>e</sup> tenor Piet Dekkers vele opnames ‘voor intern gebruik’ op zijn naam staan, maar in 2012 pakt BM weer eens uit met een echt marktexemplaar.

De CD zal tijdens de *Nieuwjaarsbijeenkomst* op 15 januari 2012 worden gepresenteerd. De bijeenkomst wordt gehouden in Zaal Vianden in het Ginneken. De deuren gaan om 13.30 uur open. Een gezellige uitloop ligt voor de hand en uiteraard zullen er aansprekende ‘promotieliederen’ worden gezongen.



**Hierbij bent u van harte uitgenodigd!**

## HANS DE WIT, ÉÉN BROK DYNAMIEK

Sinds 2008 is Hans de Wit dirigent van het Breda's Mannenkoor. Bij het sollicitatiegesprek hadden bestuur en Hans elkaar gauw gevonden. Voor BM diende zich een dirigent aan met een aansprekende CV en voor Hans een koor dat in het wereldje van dirigenten "niet zomaar een koor is". Afgesproken werd o.m. dat Hans zich in het bijzonder ook met het vernieuwen en verbreden van het repertoire zou gaan bezighouden, maar dat "met behoud van de specifieke BM kleur en daarbij passende BM werken."

### Klik

Ook 'de klik' met het gros van de zangers was er meteen, hoewel het vanzelfsprekend even wennen was. Wennen aan het staande repeteren; aan het volume van zijn stemgeluid; het 'onverhoeds' vertellen van een smakelijke anekdote; en aan een gemakkelijk toegankelijke stijl van communiceren. Zoals bij zijn verwoede pogingen om zangers te bewegen op zijn slag te letten: "Het is toch niet te geloven, staat ie zijn blad op te eten." Hans is een man die op een prettige wijze van zijn hart geen moordkuil maakt, maar vooral ook een man *tussen* de mannen. Twee weken na zijn aantreden merkte een bescheiden zanger verguld en met verbazing op: "Goh, hij kent me bij naam."

### Wat heet, passend?

De eerste nieuwe stukken die Hans het koor aanleerde waren door hem gearrangeerde negrospirituals (Hans, die ondermeer is afgestudeerd in koor- en orkestdirectie aan het Rotterdams Conservatorium, heeft zo'n 500 arrangementen op zijn naam staan). De spirituals leverden hem van een enkeling de badinerende opmerking op: "We worden toch zeker ook geen EO koor?" (Hans is regelmatig met het Westlands Mannenkoor in het TV programma 'Nederland Zingt' te gast geweest). Dit negatieve geluid is echter allang verstomd. De vrees voor een programmatische culturomslag is overigens ook altijd onterecht geweest. In de zestiger jaren behoorden liederen als *Steel Away* en *Nobody Knows* bij uitstek tot het 'passende' BM programma. Vanuit een historisch perspectief is Hans feitelijk heel behoudend aan zijn opdracht begonnen.

### John Lennon en Kurt Weill

De met Hans ingestudeerde composities van Lennon/McCartney en Kurt Weill zijn nooit eerder door BM gezongen. Bij het aanleren van *When I'm 64* trok een golf van nostalgische verrukking over de gezichten van de zangers. Bij *Das Grosse Dankchoral* uit de *Berliner Requiem* van Weill, lag dat iets anders. "Als je denkt dat het vals is, dan zing je het goed", hield Hans de zangers voor. En getuige de lovende recensie hebben we het tijdens het Najaarsconcert goed gezongen. Maar in 'traditionele oren' blijft het een wrang lied. 'Traditioneel' werden echter liederen van de eveneens 'ontogankelijke' componisten als Zoltan Kódaly en Leos Janáček jaren eerder uitgevoerd dan bijvoorbeeld die van Giuseppe Verdi. Verdi verscheen 'pas' in

1954 ten tonele, toen het vrolijke drinklied *Allegri Beviam* uit zijn opera *Ernani* werd gezongen. Wat passende BM werken zijn, blijkt dus nogal tijdgebonden.

### Terug in Brabant

Hans de Wit is in Willemstad geboren. Met BM 'terug zijn in Brabant' doet hem deugd. Breda is hem niet onbekend, vanwege zijn middelbare schooltijd "aan de Nassau". En ooit deed hij op zestienjarige leeftijd mee aan het prestigieuze *Nationaal Orgelconcours* in de Grote Kerk. De jury, bestaande uit ondermeer orgelvirtuozen als Tijn van Eyck en Jaap Hillen, kende hem de eerste prijs toe. Meer weten? Het volledige Curriculum Vitae van Hans is na te lezen op de website van het Koninklijk Breda's Mannenkoor.



## JOEP MOONEN, MUZIKALE DUIZENDPOOT



“Wat waardeer je het meest aan Joep?”, heb ik aan Hans de Wit gevraagd. In één adem gaf hij twee antwoorden: “Zijn niet aflatende collegialiteit en zijn grote mate van muzikaliteit. En je mag er van mij gerust bijzetten, dat er technisch betere pianisten rondlopen, maar dat het begeleiden van koren en solisten een heel bijzondere vaardigheid vereist die lang niet iedere pianist gegeven is. De kunst van het begeleiden is de kunst van het weglaten. Van weten wat je weg kunt laten, maar vooral weten waar je het koor moet opvangen. En dat weet Joep als geen ander.”

Joep is door Hans bij BM geïntroduceerd en daarmee als pianist/organist betrokken geraakt bij vele grote en kleine uitvoeringen van het

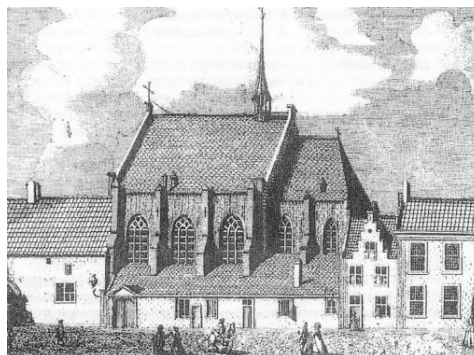
Breda's Mannenkoor, en als repetitor bij afwezigheid van Hans. De muziek is hem met de paplepel ingegoten. Zijn vader was een destijds bekende tenor, die door Joep bij liederenrecitals reeds op negenjarige leeftijd werd begeleid. Met de lijst van koren, zangers en zangeressen die hij in de loop van zijn leven heeft begeleid zou de rest van de pagina gevuld kunnen worden.

Na het behalen van het staatsexamen voor piano heeft Joep aan het Brabants Conservatorium in Tilburg zang en koordirectie gestudeerd. Nadien was hij vele jaren als muzikaal begeleider aan de Dansacademie van datzelfde conservatorium verbonden. Sinds zijn 14<sup>e</sup> levensjaar heeft Joep ook vele orgels bespeeld. Tijdens de recente Vriendenreis naar Haarlem hebben we in de indrukwekkende Sint Bavokerk mogen genieten van zijn kwaliteiten op het oudste orgel van Nederland (1735). Ook voor Joep een bijzonder moment, omdat hij bij wijze van spreken zijn vingerafdrukken heeft mogen zetten over die van Wolfgang Amadeus Mozart.

Dirigeren kan hij als het moet met zijn wenkbrauwen. Dat moest tijdens het Najaarsconcert 2009, toen een blessure Hans dwong om zich terug te trekken en Joep plots voor de taak werd gesteld om tegelijkertijd het koor, een koperkwintet en de toetsen en pedalen van de concertvleugel te 'bedienen'. Een “ huzarenstukje” stond nadien in de krant te lezen.

De vriendelijke vrouw op de foto die over de rug van Joep meekijkt, heet Truus Frijters. Truus is op haar beurt weer door Joep 'meegenomen'. Altijd accuraat slaat zij voor hem de bladzijden van de partituren om. Het Breda's Mannenkoor mag zich gelukkig prijzen, dat zich in 2008 de mogelijkheid voordeed om drie innemende mensen aan zich te binden.

### CULTUUR TIJDENS HET MIDDAGUUR



De Waalse Kerk naast het Begijnhof is een van de monumentale pareltjes die Breda rijk is. Voor wie in de geschiedenis van dit laat Middeleeuwse kerkje geïnteresseerd is, is er de site [www.waalsekerkbreda.nl](http://www.waalsekerkbreda.nl). Sinds 1983 wordt *Eglise Wallonne* beheerd door een stichting waarvan onze eminente *BM Ambassadeur* Hans Talboom voorzitter is. Onder de noemer *Cultuur tijdens het Middaguur* zijn er sinds 1984 gedurende acht maanden per jaar gratis toegankelijke inloopconcerten (vaak in combinatie met kunstexposities). Thieu Maas, die evenals Hans de eretitel 'BM Ambassadeur' mag dragen, is jarenlang de stuwende kracht geweest achter het succes van dit door de Gemeente Breda genomen initiatief.

## AL KNALLEN DE VETERS UIT JE SCHOENEN

Het lang gekoesterde plan om het brede repertoire van BM op CD te zetten, is op enig moment door onze *Muziekcommissie* opgepakt en voortvarend in daden omgezet. Als plaats van opname werd gekozen voor de sfeervolle *Eglise Wallonne*. Met veel enthousiasme heeft het voortreffelijke *Trombonekwartet Nieuwe Veste* meegewerkt aan de totstandkoming van de CD. Alle werken zijn in vijf sessies opgenomen door Kees Stickers, voormalig pianodocent aan *Nieuwe Veste, centrum voor de kunsten Breda*. In een altijd prettige ambiance is er gedisciplineerd en 'ademloos' gewerkt, want voor en na elke opname "absolute stilte, jongens, al knallen de veters uit je schoenen". Elk werk moest echter wel vier à vijf keer geheel of gedeeltelijk opnieuw worden gezongen, alvorens ze in de (vlijmscherpe) oren van de dirigent genade konden vinden. Soms, omdat het wel goed was, maar beter kon. Vaker ten gevolge van een verkeerde inzet; al te solistisch boven het koor uitjubelende zangers; fouten noten; onzuivere intonaties of slotakkoorden die toch wat gezakt bleken. Een enkele maal vanwege een bromfiets die voorbij scheurde. En zelfs bij de professionals mislukte af en toe (gelukkig maar) ook wel eens wat.



### Zo, dat staat er mooi op,

...merkt de voorzitter uit de grond van zijn hart op. Meteen slaat hij verschrikt zijn hand voor de mond. Hij kan wel door de grond zakken, want hij had nog tenminste tien tellen zijn lippen stijf op elkaar moeten houden. De verbijstering op het gezicht van Hans maakt plaats voor een brede grijns. Met "mannen, dat kan gebeuren", neemt hij de dader in bescherming. "Kees kun jij een knip maken op maat 54?" En natuurlijk kan Kees dat. "Jongens, we pakken het op bij maat 40"...



Een compacte, maar wervende titel voor de CD moet nog worden bedacht. Enkele werktitels zijn:

- EEN ONTDEKKINGSREIS DOOR 400 JAAR MUZIEKGESCHIEDENIS VAN DA PALESTRINA TOT LENNON/McCARTNEY;
- ONTDEK MET HET BREDA'S MANNENKOOR DE WERELD VAN DE KLASIEKE MANNENKOORZANG

**WIE BEDENKT EEN ORIGINELE TITEL EN WINT DAARMEE EEN MANNENKOOR CD?**

## ALLERLEI

### Fris als een fruitmand

*Fris als een fruitmand. Vol mooi gekleurde appels. Zo neem je Koorklanken. Goed geordend en geschikt lees je de verhalen. Je pakt een stukje zoals je een fijne appel van de schaal neemt. ( ) Zonder de overtolligheid die menig blad onleesbaar maakt. Mijn complimenten!*

Deze fruitige loftuiting aan het adres van de redactie mochten we ontvangen van niemand minder dan van schrijver/journalist Rinie Maas. 'Het fruit' wordt echter duur betaald. Met ruim € 1700,- drukt het kwartaalblad namelijk zwaar op de jaarbegroting van de stichting. De fondswervers Maarten Suijs en Paul Dickhoff zetten hun culturele kruistocht daarom onverdroten voort (zie colofon voor contactgegevens).

### Op heilige grond

Op voorspraak van BM Vriend Frans Smits van Waesberghe jr. heeft het mannenkoor een muzikale bijdrage mogen leveren aan de feestelijke heropening van het voormalige hoofdkantoor van brouwerij *De Drie Hoefijzers*. Vanaf de trap en in de hal van het in Art Deco stijl herstelde pand zong het koor ondermeer *Het Breda's Volkslied* (feitelijk de *Bredasche Marsch* geheten). De tekst stamt uit 1929 en is van de hand van Tony Smits van Waesberghe (BM president van 1930 tot 1961). Namens de familie was de 94 jarige heer Paul Smits van Waesberghe aanwezig. Deze éminence grise uit een voor BM bijzonder geslacht toonde zich zeer opgetogen en repte over 'de heilige grond' onder de voeten van BM. Een waarlijk bijzonder moment, waarbij de in brons gegoten glimlach van zijn grootvader Frans Smits (*Den stichter* van de brouwerij en medeoprichter van het Breda's Mannenkoor) achter de ruggen van de zangers opkrulde.



Een afvaardiging van het koor was nadien getuige van het passeren van de stichtingsakte van *Business Club De Drie Hoefijzers*. En omdat er niks vruchtbaarder is dan te lobbyen op heilige grond, heeft de 'delegatie' zich tijdens de gastvrije ontvangst in de kelderbar dan ook niet onbetuigd gelaten. Er zijn Koorklanken uitgedeeld en gesprekken aangeknoopt met jonge ondernemers die zich gevoelig toonden om op een of andere wijze een Vriendenrelatie met koor aan te gaan. Gewezen is daarbij ook op de mogelijkheid BM in te huren bij bedrijfsfeesten en dergelijke. Uiteraard hebben we ook gewezen op de publicitaire kansen die er liggen als het Breda's Mannenkoor in 150 jaar zal bestaan. Er is kortom op heilige grond gezaaid. Of het zaad tot wasdom komt, moeten we natuurlijk nog even afwachten.

### Adventsconcert op zondagmiddag 11 december

Onder het motto *Koninklijk Breda's Mannenkoor komt naar u toe*, verzorgt BM een adventsconcert in de RK kerk OLV van Altijddurende Bijstand aan de Wernhoutseweg 149, 4884 AT te Wernhout (nabij Zundert). A capella, of door Joep Moonen op vleugel begeleid, worden een aantal advent- en kerstliederen ten gehore brengen. Ondermeer staan *Die Vesper* (Beethoven), *Cantique de Jean Racine* (Fauré) en het *Cherubijnenlied* (Bortnjanski) op het programma. Medewerking verlenen ook celliste Barbara Helmich en bariton Richard Spijkers. In de omgeving van de kerk is tevens de jaarlijkse kerstmarkt te bezoeken. Aanvang om 15.00 uur. Er is geen pauze en de toegang is gratis (wel zal er worden gecollecteerd).

**OOK HIERVOOR BENT U VAN HARTE UITGENODIGD!**



## VRIENDEN VAN BM

### Bestuur

voorzitter: Maarten Suijs

secretaris: Ton Elissen

penningmeester/ledenadministratie:

Neeltje Eversdijk

lid: Betty Adank

lid: José Schneider

lid: Kees van Dael

lid: Paul Dickhoff

algemene ondersteuning:

Paul Rijnen

### Secretariaatsadres

Postbus 2073

4800 CB Breda

T 076-5931583 (secretaris)

### E-mailadres

[vrienden@bredaasmannenkoor.nl](mailto:vrienden@bredaasmannenkoor.nl)

### Fondswerving en beheer

Maarten Suijs / 06-53484664

Paul Dickhoff / 06-41044233

Bankrekeningnr: 59 65 266

### Fotografie in deze uitgave

- stadsarchief
- Leopold Beels
- Hans Slockers
- aangeleverd (p 1)

### Redactie

[pedro.kneepkens@hetnet.nl](mailto:pedro.kneepkens@hetnet.nl)

### Meer weten?

[www.bredaasmannenkoor.nl](http://www.bredaasmannenkoor.nl)

zie onder 'Vrienden'

HET BESTUUR VAN DE STICHTING VRIENDEN VAN BM WENST U PRETIGE FEESTDAGEN EN HET ALLERBESTE VOOR 2012

